

Minister van Buitenlandse Zaken (Stikker) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 16 jan 1952

Hedenmiddag had de eerste zitting plaats van de sub-commissie voor Politieke, Juridische en algemeen Economische Onderwerpen. Begonnen werd met een verzoek aan de Indonesische Missie te doen blijken van algemene Indonesische inzichten over de wijze waarop de toekomstige betrekkingen tussen beide landen geregeld zouden moeten worden.

Supomo herhaalde enkele der reeds eerder door hem vertolkte Indonesische opvattingen nopens bestaande belemmeringen voor goede samenwerking en vervolgde:

Voorkomen moet worden te vervallen in de fouten van het verleden:

1. te veel te hechten aan de vorm,
2. zoveel mogelijk alles in details vast te leggen,
3. perfectionisme.

Hij vestigde de aandacht op vier punten van belang:

- A. Bewuste wil tot samenwerking welke aan beide zijden bestond.
- B. Eigenbelang van Nederland en Indonesië als de beste garantie voor samenwerking.
- C. Verhouding tussen beide landen is nog in staat van groei.
- D. Het wezen der samenwerking is primair, de vorm secundair.

Voor zover behoefte bestaat aan een geschreven vorm voor samenwerking, moet deze zo beknopt mogelijk zijn en zou men zich moeten bepalen tot grote lijnen der wederzijdse betrekkingen. Indien nodig is het later dan gemakkelijker overeenkomsten aan gewijzigde behoeften aan te passen. Zonder een tijdslimiet te stellen liet Supomo uitkomen, dat de Indonesische Missie prijs stelt op spoedige afhandeling der besprekingen en toonde hij zich afkerig van te diepgaand overleg in diverse studiegroepen.

Blom zegde toe, dat van Nederlandse zijde de besprekingen niet onnodig zouden worden vertraagd, doch dat zij noodzakelijk enige tijd zouden vergen.

Blom zette uiteen, dat de Nederlandse Commissie zich met 1 t/m 3 en A t/m D in hoofdzaak kon verenigen. Hij vroeg ondermeer nadere toelichtingen over de vorm en het aantal der verdragen, welke de Indonesiërs voor ogen stonden.

Na enige algemene beschouwingen vroeg Supomo schorsing der vergadering om zich in eigen kring over deze vragen te beraden. Na hervatting der vergadering verzocht hij uitdrukkelijk in de notulen te doen opnemen, dat de Nederlandse delegatie zich kan verenigen met de Indonesische stelling, dat het doel der besprekingen is goede betrekkingen te scheppen en zeide hij, dat de Indonesische Missie zich kan verenigen met het Nederlandse voorstel deze goede betrekkingen te registreren in verdragen of overeenkomsten (c.q. protocollen of briefwisseling).

Deze regelingen zouden echter opgenomen moeten worden in verscheidene verdragen van gelijke waarde, zodat er dus geen moederverdrag zou bestaan met gesubordineerde overeenkomsten.

Blom verklaarde zich hiermede accoord, mits in het verdrag regelende algemene betrekkingen, kon worden verwezen naar andere verdragen. Ook werd er nog op gewezen, dat alle verdragen als één geheel zouden moeten worden beschouwd, zodat niet een gedeelte door de Indonesische Regering zou worden gesanctioneerd en een ander gedeelte verworpen. Volgens de Nederlandse opvatting moeten, als de Unie wordt opgeheven, alle regelingen welke er voor in de plaats komen, als een geheel door het Parlement worden geratificeerd.

Supomo besloot met mededeling, dat thans in onderling overleg reeds de weg gevonden was naar een nieuwe vorm van onderlinge betrekkingen: thans moet er inhoud aan worden gegeven.

Tussen beide delegaties werd overeengekomen, deze taak te beginnen door in onderling overleg in de werkgroep uit de sub-commissie te gaan spreken over materiële inhoud verdrag algemene betrekkingen, zonder dat limitatieve opsomming onderwerpen zou worden beoogd.

Hiertoe zal morgen eerste bijeenkomst plaats hebben.

Besprekingen verliepen, hoewel aanvankelijk wat aarzelend, in vriendschappelijke sfeer.